

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/38/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3516896412
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3516896412.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: D. E., nar. XX.XX.XXXX a P. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. X., E. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny P., deti matky: D., prechodne bytom H. a otca: E., o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na odvolanie otca maloletých detí proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 04. mája 2016, č.k. 7PPOm/1/2016-54, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu m e n í tak, že maloleté deti D. E., nar. XX.XX.XXXX a P. E., nar. XX.XX.XXXX sa p o n e c h á v a j ú v starostlivosti matky do právoplatného skončenia konania vo veci zverenia detí do osobnej starostlivosti, ktoré bezodkladne začne okresný súd na návrh matky alebo aj bez návrhu.

Otec je p o v i n n ý zdržať sa styku s mal. D. E. a mal. P. E. do právoplatného skončenia konania vo veci zákazu alebo obmedzenia styku otca s maloletými deťmi, ktoré bezodkladne začne okresný súd na návrh matky alebo aj bez návrhu.

odôvodnenie:

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením zo dňa 04.05.2016, č.k. 7PPOm/1/2016-54 nariadil predbežné opatrenie, ktorým rozhodol, že (I.) maloleté deti D. E., nar. XX.XX.XXXX a P. E., nar. XX.XX.XXXX sa dočasne zverujú do starostlivosti matky a že (II.) súd dočasne zakazuje styk otca s maloletými deťmi D. E., nar. XX.XX.XXXX a P. E., nar. XX.XX.XXXX. Predbežné opatrenie zdôvodnil tým, že návrhom, doručeným dňa 03.05.2016, sa matka maloletých detí domáhala, aby súd predbežným opatrením rozhodol o zmene starostlivosti o deti a zveril ich do jej osobnej starostlivosti. Zároveň žiadala súd, aby zakázal styk otca s oboma deťmi, a ak áno, tak len pod dohľadom sociálnej kurately. Okresný súd z oznámenia riaditeľa Základnej školy v H. X. zistil, že mal. D. bolo dňa 27.04.2016 udelené výchovné opatrenie z dôvodu, že nepracuje na vyučovacích hodinách, nevypracováva si domáce úlohy a zabúda si školské pomôcky a žiacku knižku. V lekárskej správe z psychiatrického (správne má byť „psychologického“ - pozn. odvolacieho súdu) vyšetrenia maloletej P. zo dňa 08.04.2016 je uvedené, že ide o X,X ročné dieťa s vysoko nadpriemernou inteligenciou, osobnosť detská, vo vývine, emočne nezrelá, s ťažkosťami v sociálnych kontaktoch. Dieťa spontánne verbalizuje údajné sexuálne obťažovanie biologickým otcom. Pre bližšie vyšetrenie je nevyhnutný posudok súdneho znalca z odboru psychiatrie. Zo súdom vyžiadanej správy Okresnej prokuratúry P. zo dňa 04.05.2016 vyplynulo, že dňa 03.05.2016 podala matka mal. detí trestné oznámenie na bývalého manžela z dôvodu podozrenia zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 odsek 1 Trestného zákona. Dňa 03.05.2016 vyšetrovateľ Odboru kriminálnej polície P. uznesením, sp. zn. A.-XXX/VYS-NM-XXXX začal trestné stíhanie pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 odsek 1, 2 písmeno b) Trestného zákona s poukazom na § 139 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona a pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona. Zo strany orgánov činných v trestnom konaní nedošlo k odňatiu detí v zmysle zákona, dňa 03.05.2016 došlo len k odovzdaniu detí zákonnému zástupcovi detí - matke maloletých detí. Zo súdom vyžiadanej správy z Úradu práce, sociálnych vecí

a rodiny P. (ďalej len „ÚPSVaR“) zo dňa 04.05.2016 vyplynulo, že dňa 03.05.2016 o 15:15 hod. boli pracovníci ÚPSVaR telefonicky požiadaní políciou o súčinnosť, následne v súčinnosti s políciou boli pracovníčky ÚPSVaR prítomné v domácnosti rodičov otca maloletých detí, kde boli maloleté deti na pokyn prokurátorky a vyšetrovateľa odovzdané matke. Dňa 04.05.2016 bolo vykonané sociálne zisťovanie v domácnosti matky detí, ktorá žije v prenajatom jednoizbovom byte, mesačne platí 210 Eur nájom, vrátane energií. V byte je malá predsieň, z nej sa ide do kúpeľne s toaletou a jednej samostatnej izby. Izba je zariadená rohovou kuchynskou linkou s elektrospotrebičmi, koženým gaučom a dvomi kreslami s konferenčným stolíkom, nábytkovou zostavou je predelená denná zóna od nočnej, kde sa nachádzajú skrinky na ošatenie a poschodová posteľ. Matka detí pri pohovore uviedla, že pracuje na živnosť ako učiteľka nemeckého jazyka, teda si dokáže zdeliť prácu tak, aby mohla maloleté deti do školy vystrojiť a poobede zase sa o ne postarať. Maloletá P. je žiačkou X. ročníka a maloletý D. žiakom X. triedy Základnej školy v H. X.. Maloleté deti sa nachádzajú momentálne v starostlivosti matky, bytové podmienky pre zabezpečenie starostlivosti matka má, teda nie je ohrozený život a zdravie maloletých detí. Nakoľko zatiaľ nebola preukázaná skutočnosť tvrdenia matky, ÚPSVaR navrhol dočasne upraviť styk tak, že sa bude realizovať za prítomnosti matky, aby nedošlo k prerušeniu väzieb medzi otcom a deťmi. Okresný súd sa stotožnil s návrhom matky a konštatoval splnenie podmienok na nariadenie predbežného opatrenia s poukazom na správu ÚPSVaR zo dňa 04.05.2016 a na to, že vyšetrovateľ začal trestné stíhanie, pričom toho času (v čase rozhodovania okresného súdu) sú na odbore kriminálnej polície P. vykonávané vyšetrovacie úkony. Pokiaľ ide o rozhodnutie o dočasnej úprave stretávania otca s maloletými deťmi, okresný súd nerozhodol v zmysle odporúčania ÚPSVaR a styk otca s maloletými deťmi dočasne zakázal, pričom poukázal predovšetkým na začatie trestného stíhania, ako aj ďalšie skutkové okolnosti prípadu.

Proti uvedenému uzneseniu podal včas odvolanie otec maloletých detí. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil vzhľadom na neodôvodnenosť návrhu. Uviedol, že celý návrh je účelovou konštrukciou matky, ktorá zneužíva právne prostriedky na jeho diskreditáciu. Všetky obvinenia sú absurdné a týmto spôsobom sú najviac postihnuté deti, ktorých sa nikto nepýtal na ich názor. Chápe síce citlivosť situácie, ale s rozhodnutím nemôže súhlasiť. Rozhodovanie vo veci samej môže trvať veľmi dlho a ten čas, traumy a psychickú ujmu deťom nikto nenahradí.

Matka maloletých detí, ani kolízny opatrovník, sa k odvolaniu otca nevyjadrili.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 220 O.s.p. zmeniť.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 75a ods. 1 O.s.p., ak sa ocitne maloleté dieťa bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený, súd bez návrhu alebo na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa osobitných predpisov predbežným opatrením nariadi, aby bolo maloleté dieťa dočasne zverené do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí.

Podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.

Krajský súd zistil, že vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru P. uznesením zo 04.05.2016 pod ČVS: A.-XXX/VYS-NM-XXXX vzniesol obvinenie otcovi maloletých detí E. E. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Prokurátor Okresnej prokuratúry P. doručil dňa 05.05.2016 Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom návrh na vzatie obvineného E. E. do väzby, o ktorom okresný súd rozhodol tak, že obvineného neberie do väzby, hoci sú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku, väzba sa u obvineného nahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka a obvinenému sa ukladajú povinnosti a obmedzenia:

a) zákaz vycestovať do zahraničia,

b) zákaz vzdaľovať sa z miesta pobytu, s výnimkou cesty do miesta výkonu práce (zamestnania) a späť a plnenia si povinností vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní (polícia a prokuratúra) a súdu v predmetnej trestnej veci,

c) zákaz styku s mal. dcérou N.P., nar. XX.XX.XXXX, a s mal. synom M.P., nar. XX.XX.XXXX, a zákaz sa k nim priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov.

Rozhodnutie o nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia povinností a obmedzení obvinenému E. E. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom zdôvodnil okrem iného vyjadrením znalca E. N. Y. k obsahu výsluchu maloletých N.P. a M.P., že výpoveď maloletej sa vo veľkej miere nezakladá na reálne prežitej skutočnosti, v jej psychickom prežívaní nepozoroval známky ťažkého príkoria z potencionálneho konania otca voči jej osobe. U maloletého sa ním uvádzané skutočnosti negatívne nezobrazujú v jeho psychickom prežívaní v zmysle toho, že by vykazoval prejavy týrania. Je toho názoru, že u maloletého nejde o prirodzenú nepresnosť pri vybavovaní si v pamäti, ale že sa jedná o účelové skresľovanie, teda účelovú fabuláciu. Ide však o predbežné konštatovanie, vzťahujúce sa k samotnému výsluchu, ktoré nemôže nahradiť podrobnejšie vyšetrovanie a psychologický posudok k vierohodnosti výpovedí oboch maloletých.

Z aktuálnej správy vyšetrovateľa, ktorú si vyžiadal krajský súd dňa 15.06.2016, vyplýva, že znalecký posudok k vierohodnosti výpovedí detí ešte nebol v trestnom konaní podaný a vyšetrovanie ďalej prebieha.

Predbežné opatrenie je procesným prostriedkom, ktorý slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej, ale zásadne len dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi konania, a to v prípade, ak je osvedčená naliehavá potreba ochrany subjektívnych práv a oprávnených záujmov fyzických, resp. právnických osôb. Vo svojej podstate je tak konkretizáciou a naplnením ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu, ide však iba o ochranu dočasnú, ktorá trvá dovtedy, kým súd meritórnym rozhodnutím neposkytne definitívnu ochranu.

Pred nariadením predbežného opatrenia teda súd predovšetkým zisťuje, či bola osvedčená existencia právneho vzťahu medzi účastníkmi, ktorý by si vyžadoval dočasnú úpravu, či táto dočasná úprava je potrebná, či sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav, a či sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi, t. j. či účastník nie je obmedzený spôsobom neprimeraným povahe veci. Je nevyhnutné mať na zreteli, že sa jedná o opatrenie dočasné, trvajúce v zásade len do skončenia konania vo veci samej, v dôsledku čoho právne vzťahy medzi účastníkmi definitívne nerieši.

V danej veci bola nepochybne osvedčená existencia právneho vzťahu medzi účastníkmi konania, keď mal. D. a mal. P. sú deti pochádzajúce z manželstva účastníkov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 4P/225/2012-49 zo dňa 23.10.2012. Týmto rozsudkom súd súčasne schválil rodičovskú dohodu o striedavej osobnej starostlivosti k obojmu deťom. Po preskúmaní obsahu spisu a vyššie uvedených skutočností dospel krajský súd k záveru, že neboli naplnené zákonné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia podľa § 75a O.s.p. Uvedené ustanovenie zavádza predbežné opatrenie s osobitne skrátenou 24-hodinovou lehotou pre extrémne prípady, keď sa maloleté dieťa ocitne bez akejkoľvek starostlivosti, alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený. V danom prípade nejde o žiadnu z takýchto okolností. Zo spisu vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní za asistencie ÚPSVaR odovzdali maloleté deti matke, ktorá má vytvorené podmienky na starostlivosť o ne.

Krajský súd však posúdil uznesenie okresného súdu ako predbežné opatrenie podľa § 76 ods. 1 písm. b), písm. f) O.s.p. a stotožňuje sa so záverom okresného súdu, že dočasná úprava pomerov účastníkov je potrebná. Tento záver odôvodňuje psychologické vyšetrovanie mal. P. z 08.04.2016 D.. N. Y., podľa ktorej dieťa spontánne verbalizuje údajné sexuálne obťažovanie biologickým otcom. Aj keď tento záver

je čiastočne oslabený vyjadrením iného znalca z trestného konania (E.. N. Y.), že výpoveď mal. P. sa vo veľkej miere nezakladá na reálne prežitej skutočnosti, v tomto štádiu konania nie je možné s istotou povedať, že k takémuto konaniu nedošlo. To bude predmetom ďalšieho znaleckého skúmania v trestnom konaní. Dôvodom, pre ktorý matka mal. detí navrhovala nariadenie predbežného opatrenia, však bolo aj to, že otec sa hrubo, násilne správa k nej aj k deťom. Takéto správanie otca k deťom matka súdu neosvedčila (predložila len prepisy nahrávok, ktorých autentickosť však nebolo možné overiť), avšak je zrejmé, že mal. D. zhoršil svoj prospech a správanie v škole, čo viedlo až k pokarhaniu od riaditeľky školy z 27.04.2016. O nevhodnom správaní otca voči matke svedčí záznam mediátorky G.. M.. X. Y. z 25.03.2015, podľa ktorého počas pokusu o mediáciu otec detí matku viackrát slovne napadol urážkami a napokon ju kopol do nohy. Všetky tieto okolnosti, teda vzťahy medzi účastníkmi konania, ich správanie voči sebe navzájom i voči deťom a vhodnosť výchovného prostredia rodičov pre deti bude súd podrobnejšie skúmať v konaní vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že bola osvedčená naliehavá potreba dočasnej úpravy starostlivosti o deti. V právnych vzťahoch účastníkov nedôjde k vytvoreniu nenávratného stavu, nakoľko doba trvania tohto predbežného opatrenia je obmedzená právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej.

Je pravdou, že povinnosť, uložená otcovi týmto rozhodnutím, je závažným zásahom do jeho rodičovských práv a odvolací súd sa dôsledne zaoberal otázkou, či sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi, t. j. či účastník nie je obmedzený spôsobom neprimeraným povahe veci. Vychádzajúc z článku 32 ods. 4 druhá veta Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého práva rodičov možno obmedziť iba rozhodnutím súdu na základe zákona, ale i článku 32 ods. 1 druhá veta citovanej normy, ktorý zaručuje osobitnú ochranu detí a mladistvých, dospel krajský súd k záveru, že prvoradým záujmom v danej veci musí byť ochrana detí, nielen ich zdravého psychického, fyzického vývoja, ale aj ochrana pred inými negatívnymi vplyvmi nepriaznivo pôsobiacimi na vývoj detí. Nie je pravda, ako uvádzal otec v odvolaní, že sa nikto nepýtal detí na ich názor. Predbežné opatrenie nariadil okresný súd práve najmä na základe vyjadrenia mal. P. u psychologičky. Za existencie uvedených listinných dôkazov - psychologického posúdenia, z ktorého vyplýva možné sexuálne obťažovanie mal. P. otcom, zhoršenia prospechu a správania mal. D. a nevhodného správania otca voči matke - dospel aj krajský súd k záveru, že je nevyhnutné v záujme ochrany detí nariadiť predbežné opatrenie.

Znenie predbežného opatrenia krajský súd zmenil tak, aby bolo v súlade s ustanoveniami § 76 ods. 1 písm. b), písm. f) O.s.p. Keďže deti už boli odovzdané matke, krajský súd v prvom výroku rozhodol o ich ponechaní v starostlivosti matky. Pokiaľ ide o druhý výrok, krajský súd vychádzal zo zásady, že predbežné opatrenie nemá ukladať obsahovo rovnaké povinnosti, aké by mohli byť uložené rozhodnutím vo veci samej. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o dočasné opatrenie, jeho predmetom by nemal byť zákaz styku, ale len povinnosť otca dočasne sa zdržať styku s deťmi do doby, kým súd nerozhodne vo veci samej.

Krajský súd opätovne zdôrazňuje, že ide o predbežné, teda dočasné opatrenie, nie o konečné rozhodnutie. Cieľom tohto predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov, ktorá bola nevyhnutná v záujme maloletých detí. Na predbežné opatrenie musí nadväzovať konanie vo veci samej, ktoré okresný súd začne bezodkladne na návrh matky alebo aj bez návrhu. V tomto konaní bude otec detí ako účastník konania vypočutý a okresný súd rozhodne až po dôslednom preskúmaní pomerov maloletých detí a oboch rodičov.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.